

Szajol település mezőgazdaságának helyzete, aktuális feladatok meghatározása

Szajol településen a mezőgazdasági tevékenységek közül elsősorban **szántóföldi növénytermesztéssel foglalkoznak**, amihez remek természeti adottságok párosulnak (termőföldek minősége, klimatikus adottságok). A megyei tendenciákhoz hasonlóan, azonban az állattenyésztési ágazat egyre inkább visszaszorul már háztáji szinten is. A termelés koncentrálódása és a csökkenő gazdálkodói létszám miatt, jelenleg közel 130 regisztrált agrárkamaraival rendelkezik Szajol község.

Szántóföldi növénytermesztés szempontjából 2018-ban a szélsőséges időjárás ellenére közepes termést tudhatnak maguk mögött a gazdálkodók. A településhez tartozó közigazgatási területből 2400 hektár szántó, melyen az utóbbi években **leginkább búzát, kukoricát, napraforgót és repcét termesztettek.** Idén az őszi búza 900 hektáron 5,2 tonna/hektárt átlagtermést hozott, az őszi árpa 170 hektáron 5,3 tonna/hektárt, az őszi káposztarepce 270 hektáron 2,8 tonna/hektárt, a napraforgó 650 hektáron 2,9 tonna/hektárt, míg a kukorica 270 hektáron 6,5 tonna/hektárt. Az állattenyésztési ágazatban főként szarvasmarhát, és sertést tartanak. Az elmúlt években növekedett az állatjóléti, és a termeléshez kötött támogatások összege, ez részben kompenzálta az alacsony felvásárlási árakat.

Idén is **nitrát jelentéssel, gazdálkodási naplóval, tápanyag-gazdálkodási tervvel, gázolaj jövedéki adó visszaigényléssel** és természetesen **őstermelői igazolvány ügyintézésével keresték fel legtöbbször a falugazdászt.** A Nemzeti Agrárgazdasági Kamara (NAK) által bevezetett új típusú őstermelői igazolványok számos előnye járnak: hamisítás ellen védettek, hozzájárulnak a tisztességes versenyhez, mindemellett tartósabbak, így öt évig hatályosak. Az új típusú őstermelői igazolvány egyben adathordozó is, a Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal nyilvántartásában szereplő összes, az őstermelőre vonatkozó adat elérhető a hatóságok számára a kártya adattároló chipjén. Ezen felül a területalapú támogatások adminisztrációja is jelentősen csökken a kártyával.

A Magyar Államkincstár (MÁK) 2018. április 3-án nyitotta meg az egységes kérelmek beadására szolgáló felületet. **A Nemzeti Agrárgazdasági Kamara (NAK) falugazdászai idén is ingyenes segítséget nyújtottak a gazdálkodóknak az egységes kérelmek elkészítésében, beadásában.** Ebben az évben 44 jogcímmel lehetett támogatási és kifizetési kérelmet benyújtani. A megszokottak szerint a kérelmek beadására kizárólag elektronikus úton volt lehetőség, támogatáscsökkenés nélkül május 15-ig. **A településen a falugazdászok segítségével közel 70 gazdálkodó igényelt területalapú támogatást.** Az elmúlt hónapokban lezajlott ezeknek az egységes kérelmeknek az adategyeztetése. Erre azoknál a gazdálkodóknál volt szükség, akiknél terület túligénylés, tábla átfedés vagy területi ráfedés jelentkezett. Szajol településen kevés gazdálkodó kapott adategyeztetésre felszólítást, ezért **legtöbbször már október közepén megkapták a 2018. évi támogatás előlegét.** Az adategyeztetésre felszólítottaknak, pedig rövidesen megkezdődik a kifizetés folyósítása.

Egységes kérelem előleg-kifizetés

A **2018. évi egységes kérelmekhez kapcsolódó**, közvetlen támogatási jogcímekeket érintő **előlegek kifizetése megkezdődött október 16-án**. Az Európai Központi Bank által közreadott, 2018. szeptember 28-i hivatalos árfolyam 324,37 forint/euró, ennek alapján határozták meg a 2018. évi egységes kérelmekhez kapcsolódó hazai támogatási összegek és kezdődhetett meg az előlegfizetés.

Az egyes agrártámogatások 2018. évi összegeinek megállapításáról szóló 31/2018. (X. 15.) AM rendelet tartalmazza a területalapú támogatás, a termeléshez kötött területalapú támogatások, a zöldítéshez kapcsolódó támogatás, a termeléshez kötött állatalapú támogatások, valamint az átmeneti nemzeti kiegészítő támogatások előlegfizetésének feltételeit.

Az **egységes területalapú támogatás** keretösszege 231 130 259 065 forint, a támogatható terület nagysága legfeljebb 4 972 753 hektár. A támogatásból 2018. október 16-tól kifizethető előleg mértéke **hektáronként legfeljebb 32 536 forint**.

Az **éghajlat és környezet szempontjából előnyös mezőgazdasági gyakorlatokra nyújtandó támogatás (zöldítés)** esetében a kifizethető keretösszeg 130 689 646 110 forint, a támogatható terület nagysága megegyezik az egységes területalapú támogatásával. A 2018. október 16-tól kifizethető előleg mértéke **hektáronként legfeljebb 18 397 forint**.

A termeléshez kötött állatalapú közvetlen támogatások esetében állategyed alapon történik a kifizetés, figyelemmel arra, hogy kizárólag a Magyar Államkincstár által elfogadott, és a támogatási feltételeknek megfelelő állatlétszámot lehet figyelembe venni, míg a termeléshez kötött területalapú támogatások esetében a támogatható hektárszám alapján történik a kifizetés. A 2018. október 16. után kifizethető előleg maximális értékei támogatási jogcímenként az alábbiak:

Támogatási jogcímekek	Az előleg maximális értéke (Ft)
anyajuhtartás támogatás	5 621
anyatehéntartás támogatás	32 145
hízottbika-tartás támogatás	11 660
tejhasznú tehéntartás támogatás	73 576
rizstermesztés támogatás	159 874
cukorrépa termesztés támogatás	120 179
zöldségnövény termesztés támogatás	66 223
ipari zöldségnövény termesztés támogatás	44 794
ipari olajnövény termesztés támogatás	53 935
extenzív gyümölcsstermesztés támogatás	52 185
intenzív gyümölcsstermesztés támogatás	92 633
szemes fehérjetakarmány-növény termesztés támogatás	45 612
szálas fehérjetakarmány-növény termesztés támogatás	16 989

A **fiatal mezőgazdasági termelők támogatása** esetében a kifizethető keretösszeg 3 783 773 972 forint, amelyet legfeljebb 171 797 hektár támogatható területre lehet

jóváhagyni, a 2018. október 16-tól folyósítható előleg összege pedig nem lehet nagyobb, mint **15 417 forint/hektár**.

Anyatehéntartás átmeneti nemzeti támogatásra termeléshez kötve egyedenként **legfeljebb 23 110 forint vehető igénybe**. Előlegfizetésről a rendelet nem tartalmaz szabályozást.

Jégekármérséklő rendszer

A Nemzeti Agrárgazdasági Kamara idén május 1-től működteti a teljes országot lefedő jégekármérséklő-rendszert, amelynek köszönhetően az idén **fele akkora területről jelentettek jégekárt, mint tavaly**. Pedig a rendszer indulásának első hónapjában, májusban az átlagosnál is jóval labilisabb volt a légkör, ezáltal a megszokottnál sokkal zivatarosabb időjárás volt jellemző. A kamara szerint volt olyan nap, amikor az ország nagy részén szinte 24 órán keresztül működtetni kellett a berendezéseket, hogy megelőzni, illetve mérsékelni lehessen a jégekverést az ország egyes területein. A nyár további részében a májushoz hasonlóan szeszélyes volt az időjárás, a jégeső-elhárításban részt vevő szakemberek folyamatosan dolgoztak. Az elmúlt évhez képest 2018-ban tehát lényegesen több zivatarfelhő érte el hazánkat, a bekövetkezett károsodások mértéke ennek ellenére számottevően kisebb volt. Az agrár-kárenyhítési rendszerbe augusztusig mintegy 20 796 hektárról jelentettek jégekárt a gazdálkodók, ami a tavalyi terület alig felét teszi ki. Az elmúlt év azonos időszakáig mintegy 42 524 hektárról jelentettek jégeső miatti termés kiesést az érintettek. **A rendszer nemcsak a mezőgazdasági termelők, hanem Magyarország teljes lakossága számára hozzáférhető előnyököt**. Mérsékeli a lakóházakat, a gépkocsikat és a házi kiskertek növényeit érő jégesőkár mértékét is. Azt is tudomásul kell venni, hogy a **jégesőt teljesen megszüntetni, annak hatását nullára csökkenteni nem lehet, azonban az általa okozott károk jelentősen mérsékelhetők**. Így továbbra is vannak az országban olyanok, akik a jég miatt kevesebb termésre számíthatnak. Ők az agrár-kárenyhítési rendszeren keresztül kaphatnak kompenzációt. A rendszer hatékonyságát a köztisztület szerint ugyanakkor csak néhány év múlva lehet majd értékelni, amikor összehasonlítják a jégekárok mértékét a korábbi évek adataival. A NAK kezelésében működő rendszerben **összesen 986 talajgenerátor, köztük 222 automata berendezés látja el a jégekármérséklés feladatát**. A várakozások szerint **több tízmilliárd forint termelési értéket óv meg a NAK rendszere a jégekveréstől**. Az országossá bővített rendszer fenntartása, működtetése **a gazdálkodók többletbefizetését nem igényel, mivel az üzemeltetés költségeit a kárenyhítési alaphól finanszírozza a NAK**.

Tájékoztató az illegális kutak helyzetéről

Jelenleg minden új vízellátási rendszer megépítése és üzemeltetése engedélyhez kötött tevékenység. A korábbi, engedély nélkül létesített kutak legalizálására várhatóan **további két évig lesz lehetőség**. Az 1885-ben megalkotott vízjogi törvény a vizek magántulajdonát megszüntette, így a legkisebb kutak létesítése és üzemeltetése szinte mindig is engedélyhez kötött tevékenység volt. A 2016-os törvénymódosítás az illegalitással járó bírság eltörlését tette lehetővé, amely a gazdasági vízellátási rendszerek esetében akár 1 millió forintos is lehetett. 2016 tavaszán jelent meg a mezőgazdasági vízgazdálkodási ágazat

fejlesztését támogató felhívás, amelyben az öntözéses beruházásokra közel 50 milliárd forint keretösszeg áll rendelkezésre. A 2016-os törvénymódosítási kezdeményezés a szigorú bírság elkerülésén túl, az uniós források biztonságos lehívása, valamint a kötelezettségsszegési eljárás elkerülése érdekében történt, hiszen a legálissá vált agrárkutak tulajdonosai már VP-s pályázatokon is indulhatnak. **A hatályos szabályozás szerint mentesül a vízgazdálkodási bírság megfizetése alól az a létesítő, aki 2018. január 1-jét megelőzően engedély nélkül vagy engedélytől eltérően létesített vízkivételt biztosító vízilétesítményt, ha a vízjogi fennmaradási engedélyezési eljárást 2018. december 31-ig kérelmezi. A NAK által kezdeményezett törvénymódosító javaslatban e határidő 2020. december 31-ig való meghosszabbítása szerepel, a javaslat pedig már az Országgyűlés előtt van.**

Az új határidő túl, hogy összhangban van a Víz Keretirányelv stratégiatervének 2021-ig elkészítendő felülvizsgálatával, valamint a Vidékfejlesztési Program mezőgazdasági vízgazdálkodási ágazatfejlesztési felhívásának 2020. augusztus 3-i utolsó benyújtási lehetőségével és ebben a formában már nem sért alkotmányos jogokat. Jelenleg minden vízilétesítmény megépítése és üzemeltetése engedélyhez kötött tevékenység. Az illetékes hatóság lehet a települési önkormányzat jegyzője, vagy a területileg illetékes – vízügyi hatósági jogkörrel rendelkező – megyei katasztrófavédelmi igazgatóság. A települési önkormányzat jegyzőjének engedélye szükséges olyan kút létesítéséhez, üzemeltetéséhez, fennmaradásához és megszüntetéséhez, amely a következő feltételeket együttesen teljesíti:

- nem érint védett vízbázist,
- kizárólag talajvízkészlet vagy parti szűrésű vízkészlet felhasználásával üzemel,
- nem gazdasági célú vízigeny, tehát házi ivóvízigeny vagy a háztartási igények kielégítését szolgálja (legfeljebb 500 köbméter/év a vízigeny).

Szolnok, 2018.11.20

Tisztelettel: Novák Zoltán
falugazdász